

BODEM
breed *Symposium*

Welkom bij het 27^e Nationaal Symposium Bodem Breed

Het symposium is mede mogelijk gemaakt door:

MWH[®]

BUILDING A BETTER WORLD

Gastheer:

Gemeente Rotterdam

11 december: slotevent Jaar van de Bodem
Bouwen aan een TerrAgenda, onze gezamenlijke agenda!

.Goed functionerend bodemsysteem, goed voor ieder!

.Wie is er aan zet?

In deze sessie op BodemBreed:

- De kernboodschap.
- Toelichting op TerrAgenda en Jaar van de Bodem.
- Vraag aan u, als professional:
 - Welke onderwerpen vind je belangrijk en waarom?
 - Wat heb je nodig?
 - Wat is je eerste stap?
- Samenvatting drie workshops

Cultuurlandschappen maken zit Nederlanders in het bloed en bepalen onze identiteit. Zo hebben door de tijd heen onze steden ontworpen en ons landelijk gebied ingericht. Onze bebouwde en onbebouwde landschappen zijn ontstaan door het streven naar een voortdurende verbetering van het landgebruik.

Daarbij maakten we gebruik van onze kennis van het ecosysteem. Die verbetering zagen we terug in economie en sociaal welbevinden. De ecosystemen hebben we de afgelopen decennia verwaarloosd en zijn vervangen door technologische maakbaarheid.

De samenhang tussen de drie zijn we uit het oog verloren.

Een kentering is nodig. We laten ons weer inspireren door de diversiteit en stabiliteit van ecosystemen om onze cultuurlandschappen opnieuw te ontwerpen; in gebouwde en ongebouwde omgevingen.

Zo werken we aan de gezondheid van de mensen, verantwoord gebruik van onze planeet (in Nederland en daarbuiten) en aan duurzaam economisch handelen. Dat is duurzaam ruimtegebruik, ofwel landgebruik.

Wij denken dat een gezonde bodem, ofwel een goed functionerend bodem- en watersysteem, de sleutel is voor het realiseren van onze maatschappelijke opgaven, onder meer gezond voedsel, schoon drinkwater, duurzame energie, veilige leefomgeving, opvang van de klimaatverandering en verantwoorde omgang met primaire en secundaire grondstoffen.

Op 11 december 2015 bouwen we langs twee centrale assen aan een gezamenlijke TerrAgenda:

- .Goed functionerend bodemsysteem, goed voor ieder!
- .Wie is er aan zet?

TERR AGENDA

BODEM
breed *symposium*

En intussen,
in de landelijke
media...

Internationaal Jaar van de Bodem

Wat heeft u ervan gemerkt?

Ingegeven vanuit FAO (landbouw), in Nederland breder ingezet: we hebben al ons land nodig om onze maatschappelijke opgaven aan te kunnen!

Met TerrAgenda brengen we mensen en Opgaven samen en bieden we basis en inspiratie voor de toekomst → borg de uitvoering en koester de energie van het Jaar van de Bodem

2015
International
Year of Soils

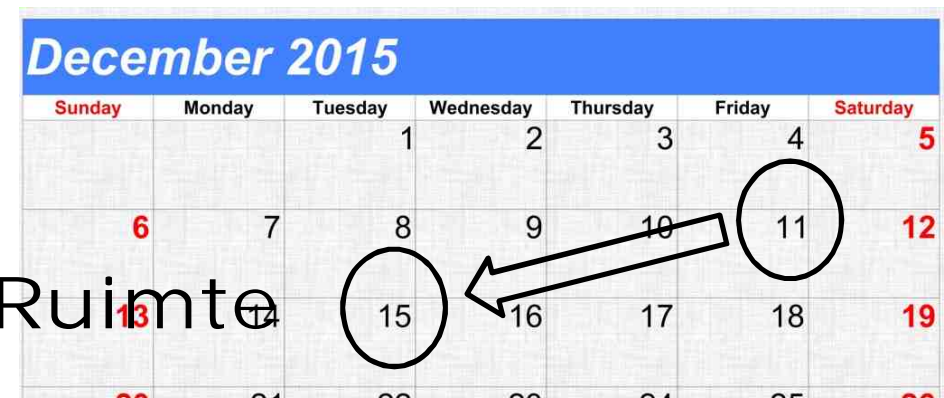
2015
JAAR VAN
BODEM

11 december 2015: TerrAgenda

- Vrijdag 11 december 2015
- Westraven, Rijkswaterstaat Utrecht
- Programma: 9.30 – 15.30 uur
 - Opening van de bijeenkomst
 - Overzicht van een jaar bodemaandacht
 - Tafelgesprek, met medewerking van Henk Ovink, Birgitta Kramer, Tienieke Breemhaar en anderen
 - Workshops (18)
 - Reflectie en vervolg

15 december 2015: slotevent Jaar van de Ruimte

Greep uit de activiteiten in 2015

	Periode	Onderwerp
1	7 november 2014	Kickoff Jaar van de Bodem (Zonnehoeve, Zeelwolde)
2	Heel 2015	Mr. Humus
3	December 2014/januari 2015	Metro-bijlage over bodem en biologisch voedsel
4	21 januari 2015	Première Film Bodemboeren (Biobeurs, Zwolle)
5	1 februari 2015	Opening Zeeuwse Jaar van de Bodem
6	17 maart 2015 & 18 mei 2015	Twee Bodemconvenanten (Den Haag)
7	19 & 20 maart 2015	Congres BodemAnders ('s-Hertogenbosch)
8	18 april 2015	Vitale Bodem ('s-Hertogenbosch)
9	25 april 2015	Kick off Wormenhotel
10	1 april 2015	One hectare (Global Soil Week)

Greep uit de activiteiten in 2015

	Periode	Onderwerp
11	26 & 27 juni 2015	Celebrating Soil! Celebrating Life! (Amsterdam)
12	27 juni 2015	Food Film Festival (Utrecht)
13	24-28 augustus	Wageningen Soil Conference 2015
14	6 september 2015	Dag van de Bodembeleving (Arnhem)
15	4 oktober 2015	Bodemdierendag
16	15 oktober 2015	Noordelijke Netwerkdag Bodem
17	2 november 2015	Maand van de Onderwereld (Rotterdam en Amsterdam)
18	4 november 2015	Opening Operatie Steenbreek
19	10 december 2015	Presentatie ZLTO Bodemprogramma
20	11 december 2015	TerrAgenda

Workshops

Agenderend:

- **Stadsbodembeheer:** nieuw werkveld, hard nodig
- Duurzame omgang met primaire en secundaire **grondstoffen**
- **Biomassa:** duurzame energie of vruchtbare kringloop
- **Grondwater,** samenwerking van de toekomst!
- Werken aan **ecologisch landherstel**, goed voor planeet, economie en welzijn
- **Grondeigendom** en pachtvoorwaarden

Samenwerking:

- Waterbedrijven en zuivelfabriek **belonen** boeren voor bodembewust gedrag
- **Bodemkwaliteitszorg** na 2020
- **Energieke samenleving** pakt Jaar van de Bodem aan
- **Voedselbossen** zorgen voor biodiversiteit
- **Bodemkennis**, hard nodig
- Governance **Diepe Ondergrond**

Oproepend:

- Bestuurders: kies voor bodem en water!
- Bodem biedt hulp aan klimaatverandering
- Campagne Bodembewust boeren
- Burgers enthousiast over bodem, groenafval en wijkcompostering

Vandaag op BodemBreed

Kernboodschap

Wat mist u?

Vraag aan u, als professional:

- Welke onderwerpen vindt u belangrijk en waarom?
- Wat heb je nodig?
- Wat is je eerste stap?

TERR AGENDA

BODEM
breed *symposium*

Dank voor uw bijdrage!

<http://www.bewustbodemgebruik.nl/activiteiten/terragenda/>

Bas van de Griendt
BPD
Bodemambassadeur

Marco Vergeer
Kernteam Initiatief Bewust Bodemgebruik